

การประยุกต์ใช้อำนาจอธิปไตยในสังคมไทย

Application of Sovereignty in Thai Society

ดาวณา เกตุทอง และ ยุทธนา ปราณีต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Dawnapa Kattong And Yuttana Praneet
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: dandusit9@hotmail.com

บทคัดย่อ

เนื่องจากอำนาจอธิปไตยนั้นเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครอง และในระบอบประชาธิปไตย เจ้าของอำนาจอธิปไตยก็คือ ประชาชน แต่ไม่สามารถที่จะเข้าไปใช้อำนาจนั้นได้ด้วยตนเอง จึงต้องมีการเลือกผู้นำหรือตัวแทน ที่เรียกว่านักการเมืองเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยนั้นแทน ในการบริหารประเทศชาติและเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในการอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะฉะนั้น ในเมื่อนักการเมืองเป็นผู้ที่ใช้อำนาจอธิปไตยดังกล่าวนี้ ซึ่งอำนาจอธิปไตยนี้ก็สามารถที่จะให้ทั้งผลดีและผลเสีย พอ ๆ กัน ถ้าหากว่าผู้ใช้นั้นขาดความเข้าใจที่ถูกต้อง และขาดศีลธรรม จริยธรรม ความยุติธรรมในการใช้อำนาจอธิปไตย ก็จะสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชน แต่เมื่อใดที่ผู้ใช้อำนาจ ตั้งอยู่ในศีลธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่บริสุทธิ์แล้วการใช้อำนาจอธิปไตยนั้นก็จะนำความสุข และความร่มเย็นมาสู่ประชาชนและประเทศชาติในที่สุด

คำสำคัญ : ประยุกต์; อธิปไตย; สังคมไทย

Abstracts

Because sovereignty is the highest power of government. And in democracy The owner of sovereignty is the people, but is unable to exercise that power on their own. Therefore, a leader or representative has to be selected. So called politicians to use sovereignty instead. In the administration of the nation and to meet the needs of the people for coexistence in society, therefore, when politicians are the people who exercise such sovereignty, This sovereignty is able to give both good and bad benefits if the user lacks the correct understanding. And lack of morality, ethics, and justice in the use of sovereignty Will create trouble for the people But when the user of power Set in a moral, ethical and pure mind, then exercising that power will bring peace. And peace to the people and the country in the end

Keyword : Applied; sovereignty; Thai society

* วันที่รับบทความ: 19 กุมภาพันธ์ 2565; วันที่แก้ไขบทความ 6 มีนาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 12 มีนาคม 2565

Received: February 19, 2022; Revised: March 6, 2022; Accepted: March 12, 2022

บทนำ

จุดเริ่มต้นของหลักอริปไตยมาจากการรวมตัวกันของคนในสังคมขนาดเล็ก คือ ครอบครัวซึ่งถือว่าเป็นหน่วยสังคมที่เล็กที่สุด และพัฒนามาเป็นสังคมที่ใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ จนกลายเป็นชุมชนทางการเมืองของประชาชนที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มในอาณาเขตอันเดียวกัน ในดินแดนที่แน่นอน และมีรัฐบาลซึ่งมีอำนาจอริปไตยและความเป็นอิสระจากการควบคุมของรัฐอื่น ๆ รัฐก็ถูกจัดตั้งขึ้นด้วยเจตนารมณ์ของมนุษย์เองที่ต้องการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และเพื่อความดีงามของการอยู่ร่วมกัน ดังนั้นอริปไตย หรืออำนาจอริปไตยได้เกิดขึ้นมาพร้อม ๆ กับการเริ่มก่อตั้งรัฐจะเห็นได้ว่ารัฐที่สมบูรณ์นั้นจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญอยู่ 4 ประการด้วยกัน คือ ประชากร ดินแดน รัฐบาล และอำนาจอริปไตย

แนวคิดเกี่ยวกับอริปไตย จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า หลักอริปไตย หรืออำนาจอริปไตยถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญของวิชารัฐศาสตร์สมัยใหม่ ความคิดนี้ได้กล่าวถึงการมีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย และการมีความสัมพันธ์กับนานาชาติ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอำนาจอริปไตยนั้นเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองรัฐ ในคริสต์ศตวรรษที่ 16 จัง โบแดง (Jean Bodin) ให้ทัศนะว่าอำนาจอริปไตยเป็นของรัฐ และผู้ที่ใช้ควรเป็นพระมหากษัตริย์ นอกจากนั้นโบแดงยังได้กล่าวว่า อำนาจอริปไตยนี้อาจอยู่ภายใต้กฎบางอย่างซึ่งโบแดงอ้างว่ากฎของพระเจ้าและกฎแห่งธรรมชาติ

พระพุทธวจนะในอาธิปไตยยสูตร

พระพุทธเจ้าตรัสอาธิปไตยยสูตรแก่ภิกษุทั้งหลาย ว่า

“ภิกษุทั้งหลาย อาธิปไตย (ความเป็นใหญ่) 3 ประการนี้

อาธิปไตย 3 ประการ อะไรบ้าง คือ

1. อัตตาธิปไตย (ความมีตนเป็นใหญ่)
2. โลกาธิปไตย (ความมีโลกเป็นใหญ่)
3. ธัมมาธิปไตย (ความมีธรรมเป็นใหญ่) (อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่ม 20. 2539, : 201-204)

อริปไตยตามนัยอาธิปไตยยสูตร

อริปไตยตามนัยอาธิปไตยยสูตร หมายถึง อำนาจของจิตหรือความคิดที่ถือเอาสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นใหญ่ หรือเป็นเหตุ เพื่อละชั่ว ทำดี ได้ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2544 : 15)

1. อัตตาธิปไตย คือ ถือเอาตนเอง ฐานะ ศักดิ์ศรี เกียรติภูมิของตนเป็นใหญ่ กระทำการด้วยการปรารถนาและสิ่งที่เนื่องด้วยตนเป็นประมาณ ในฝ่ายกุศล ได้แก่ เว้นชั่ว ทำดี ด้วยเคารพตน

2. โลกาธิปไตย คือ ถือความนิยมของชาวโลกเป็นใหญ่ หวั่นไหวไปตามเสียงนินทาและสรรเสริญ กระทำด้วยปรารถนาจะเอาใจผู้หนึ่ง หาความนิยม หรือหวั่นกลัวเสียงกล่าวว่าเป็นประมาณในฝ่ายกุศลได้แก่ เว้นชั่ว ทำดีด้วยเคารพเสียงหมู่ชน

3. ธรรมาธิปไตย คือ ถือหลักการความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม เหตุผลเป็นใหญ่ กระทำด้วยปรารถนาสิ่งที่ได้ศึกษา ตรวจสอบตามข้อเท็จจริง และความเห็นที่รับฟังอย่างกว้างขวาง แจ่มชัด และพิจารณาอย่างดีที่สุด เต็มขีดแห่งสติปัญญา มองเห็นได้ด้วยความรู้ที่จริง เป็นไปโดยชอบธรรม และเพื่อความดีงามเป็นประมาณ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปกครองแบบประชาธิปไตย การปกครองนั้น หากเป็นไปเพื่ออยากได้ผลประโยชน์ อยากใหญ่ อยากโต อยากมีอำนาจ อยากได้อะไรๆ ต้องเป็นไปตามความยึดถือของตน ซึ่งจะตรงกันข้ามกับจริยธรรม ถ้าถูกค้นหา มานะ หรือ ทิฐฐิครอบงำ แน่นนอนว่า จริยธรรมเดินไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นทางแก้ไขเรื่องนี้ก็คือ จะต้องมีการพัฒนาความอยากให้มันดี และอยากทำให้มันดีนี้ให้เข้มข้น แรงกล้า ให้เป็นไปอย่างมุ่งมั่นที่สุด ให้ฝังลึกลงไปประจำอยู่ในจิตใจให้ได้ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2544 : 15)

ความหมายอำนาจอธิปไตย

อำนาจอธิปไตย (Sovereignty) หมายถึง อำนาจที่แสดงความเป็นใหญ่ ความเป็นอิสระ ไม่ขึ้นต่อใคร หรือต้องเชื่อฟังคำสั่งคำบัญชาของผู้ใดที่เหนือตนโดยปราศจากความยินยอมของตน (มานิตย์ จุมปา, 2543 : 16)

ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิต (2548 : 152) ได้ให้นิยามของคำว่า อำนาจอธิปไตย คือ อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ซึ่งเป็นอำนาจที่จะบังคับประชาชนภายในรัฐปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติ และยังใช้ในการอ้างสิทธิเพื่อป้องกันไม่ให้อำนาจกลุ่มอื่น ๆ เข้ามามีอำนาจเหนือพื้นที่ ที่รัฐนั้นอ้างอำนาจอธิปไตยอยู่

จึงสรุปความหมายของอำนาจอธิปไตยได้ว่า อำนาจอธิปไตย คือ อำนาจสูงสุดในการดำเนินการของประเทศทั้งภายในและภายนอกอย่างเป็นอิสระไม่ขึ้นกับใคร ในระบบการเมืองระหว่างประเทศที่เป็นเอกราชมีสิทธิที่จะดำเนินนโยบายเพื่อรักษาและส่งเสริมผลประโยชน์ของชาติตามที่ตนเห็นสมควร

ลักษณะของอำนาจอธิปไตย

นักรัฐศาสตร์ปัจจุบันมีความเห็นว่า อำนาจอธิปไตยมีลักษณะที่สำคัญดังนี้

1) ความเด็ดขาด (Absoluteness) อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจเด็ดขาดสูงสุดของรัฐ ซึ่งไม่มีอำนาจอื่นใดเหนือกว่าหากมีอำนาจอื่นใดมาจำกัดอำนาจอธิปไตยแล้วไซ้ อำนาจนั้นก็จะกลายเป็นอำนาจอธิปไตยไปทันที สำหรับลักษณะความเด็ดขาดของอำนาจอธิปไตยนี้ได้แก่ การออกกฎหมายเพื่อใช้บังคับแก่ประชาชนของรัฐ อย่างไรก็ตามการใช้อธิปไตยในส่วนที่เกี่ยวกับการออกกฎหมายนี้ จะไม่ขัดต่อศีลธรรม หรือขนบธรรมเนียม

ประเพณีที่ฝังรากลึกของประชาชน เพราะทั้งศีลธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นสิ่งที่ประชาชนยึดถือปฏิบัติ หากมีกฎหมายใดไปขัดแย้งย่อมจะส่งผลกระทบต่อจิตใจประชาชน และในบางกรณีก็เป็นการยากที่จะปฏิบัติยกตัวอย่างเช่น ประชาชนของรัฐหนึ่งมีขนบธรรมเนียมประเพณีบริโภคข้าวเป็นอาหารหลักแต่รัฐออกกฎหมายห้ามประชาชนบริโภคข้าว โดยอ้างว่าจะขอส่งข้าวออกไปขายยังในต่างประเทศ เพื่อที่จะได้เงินต่างประเทศ และแนะนำให้ประชาชนบริโภคข้าวโพดแทน ประชาชนย่อมจะไม่พอใจเพราะกฎหมายดังกล่าวขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีที่ประชาชนยึดถือปฏิบัติ เหล่านี้เป็นต้นเพราะฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ความเด็ดขาดของอำนาจอธิปไตยถูกจำกัดโดยศีลธรรมและ

2) การทั่วไป (Comprehensiveness) อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจที่สามารถใช้ได้เป็นการทั่วไปแก่ทุกสิ่งที่อยู่ในรัฐนั้น หมายความว่าอำนาจอธิปไตยอยู่เหนือทุกสิ่งทุกอย่างนับตั้งแต่บุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์การที่อยู่ในอาณาเขตของรัฐ หากมีการละเมิดกฎหมายข้อบังคับหรือระเบียบ ซึ่งอำนาจอธิปไตยได้กำหนดขึ้นบุคคลนั้นจะต้องได้รับโทษ ตามที่กำหนดไว้ แต่มีข้อยกเว้นไว้กล่าวคืออำนาจอธิปไตยไม่อาจใช้ในอาณาเขตสถานทูตของผู้แทนรัฐอื่น รวมทั้งบุคคลในคณะทูตซึ่งเป็นเรื่องถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีทางการทูตที่เคยปฏิบัติสืบต่อ อย่างไรก็ตามก็ดี รัฐมีอำนาจที่จะยกเลิกเอกสิทธิ์การคุ้มกันในทางการทูตนั้นได้ ตามความเหมาะสมความจำเป็น

3) ความถาวร (Permanence) หมายความว่าอำนาจอธิปไตยมีอยู่ในรัฐนั้นโดยถาวร ถึงแม้รัฐผู้ที่มีอำนาจอธิปไตยสิ้นสุดลง หรือมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองของรัฐแต่อำนาจอธิปไตยยังคงอยู่ในรัฐอยู่ เพราะสถานการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้นเป็นแต่เพียงการเปลี่ยนตัวผู้ใช้อำนาจเท่านั้น มิได้มีการเปลี่ยนแปลงอำนาจอธิปไตยแต่อย่างใด เว้นเสียแต่ว่ามันจะสลายตัวไปยกตัวอย่างเช่น ประเทศที่ถูกปกครอง โดยชาติอื่นไม่ถือว่าเป็นโดยสมบูรณ์ เพราะรัฐนั้นไม่มีอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริง เนื่องจากต้องคอยรับคำสั่งจากประเทศที่มาปกครองเสียก่อน

4) การแบ่งแยกมิได้ (Indivisibility) ในรัฐหนึ่ง ๆ จะต้องมียุทธอำนาจอธิปไตยเพียงหน่วยเดียวหากมีการแบ่งแยกอำนาจอธิปไตยแล้วก็จะเท่ากับว่าอำนาจอธิปไตยได้ถูกทำลายลง ซึ่งจะทำให้รัฐแตกสลายตัวไป อย่างไรก็ตามข้อสังเกตว่า ในการแบ่งอำนาจอธิปไตยให้องค์การ ต่าง ๆ ใช้นั้น ถือว่าเป็นการแบ่งอำนาจอธิปไตยออกตามหน้าที่ด้วย เพราะอำนาจอธิปไตยเป็นหน่วยเดียว หากมีการแบ่งออกเป็นส่วน ๆ แล้วอำนาจอธิปไตยก็จะแยกออกไป ซึ่งเป็นผลทำให้รัฐใหม่เกิดขึ้นมาแยกตัวอย่างดังเช่น ในแต่เดิมนั้นประเทศเกาหลี และประเทศเยอรมันมีอำนาจอธิปไตยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่เมื่อมีการแบ่งออกไป ทำให้เกิดรัฐใหม่เกิดขึ้น คือ เกาหลีเหนือกับเกาหลีและเยอรมนีตะวันออกกับเยอรมนีตะวันตก เหล่านี้เป็นต้น (อานนท์ อาภาภิรม, 2545 : 39-40)

ประเภทของอำนาจอธิปไตย

จากการพิจารณาถึงการจำแนกประเภทของอำนาจอธิปไตย ซึ่งแยกอำนาจอธิปไตยในแง่ของการใช้ออกเป็น 5 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. อำนาจอธิปไตยทางกฎหมาย (Legal Sovereignty)
2. อำนาจอธิปไตยทางการเมือง (Political Sovereignty)
3. อำนาจอธิปไตยตามข้อเท็จจริง (De Facto Sovereignty)
4. อำนาจอธิปไตยตามนิตินัย (De Jure Sovereignty)
5. อำนาจอธิปไตยภายนอก (External Sovereignty) (สุพจน์ บุญวิเศษ, 2537 : 51)

หลักอธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนา

จากการศึกษาทฤษฎีทางการเมืองในสมัยปัจจุบันเน้นที่มาของอำนาจอธิปไตยและการใช้อำนาจตามกลไกทางการเมือง เช่น การแบ่งแยกอำนาจอธิปไตยออกเป็นอำนาจนิติบัญญัติอำนาจการบริหาร อำนาจตุลาการ ทำให้ประชาชนมีโอกาสปกครองตนเองโดยการใช้อำนาจนิตินัยผ่านผู้แทนตนและได้รับการคุ้มครองโดยอำนาจตุลาการ เป็นต้น แต่การถือระบบเป็นใหญ่ก็ทำให้ละเลยความชอบธรรม เช่น ผู้แทนราษฎรที่ไม่มีคุณธรรมอาจได้รับการเลือกตั้งเข้ามาด้วยวิธีการที่ไม่เป็นธรรม หรือคนอาจถูกตัดสินว่าผิดโดยการตัดสินความที่มุ่งเพียงลายลักษณ์อักษรตามกฎหมาย เป็นต้น กรณีเช่นนี้ถือกันว่าเป็นธรรมตามระบบ เพราะมีการบัญญัติกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นการปกครองแบบใดถ้ามีอำนาจนิตินัยกฎหมายและมีอำนาจบังคับกฎหมายก็คือ การดำเนินการนั้นยุติธรรมแล้วทั้งสิ้น ความคิดลักษณะนี้เป็นความคิดอันเนื่องมาจากการถือว่า อำนาจ คือธรรม ไม่ใช่อำนาจธรรมหรืออำนาจที่เป็นธรรมในการปกครอง (ปรีชา ช่างขวัญยืน, 2540 : 25)

ฉะนั้น การปกครองโดยธรรมหรือการใช้อำนาจธรรมนั้นต้องอาศัยผู้ที่มีธรรมประจำตัวเพราะธรรมจะยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยคนผู้ปฏิบัติธรรมมีจิตใจและเจตนาที่จะปกครองที่ดี ให้เป็นธรรมไม่เกิดการเอินเอียงไปตามอคติต่างๆผู้ปกครองไม่ว่า ในระดับใด ๆ หากประสงค์จะเป็นผู้ปกครองโดยธรรมย่อมต้องฝึกฝนตนตามธรรม แล้วเป็นผู้ช่วยมนุษยธรรมจักรเพื่อแผ่ธรรมอันร่มเย็นไปในหมู่ประชาชนพลเมือง ทศพิธราชธรรมอันพระพุทธองค์ทรงสอนแก่กษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยเพื่อมิให้ใช้อำนาจรุกรานบ้านเมืองอื่น แต่งมุงทำลุ่มบาปารุณาประชาราษฎร์ อภิธานียธรรมอันทรงสอนเกี่ยวกับกษัตริย์ลิจวีเพื่อความเข้มแข็งแก่นครเล็กซึ่งมักถูกรุกรานจากแว่น ใหญ่ก็ถือเป็นธรรมที่และมีความเหมาะสมแก่การปกครองแต่ละชนิดแต่ว่าในที่สุดแล้วในความมั่นคงทางการเมืองก็หาได้เป็นจุดหมายไม่หาก แต่เป็นวิถีทางสร้างความสุขแก่ประชาชน และพระพุทธองค์มิได้ทรงปรารถนาจะสร้างระบอบการปกครองที่ดีที่สุด (ปรีชา ช่างขวัญยืน, 2540 : 25)

การประยุกต์ใช้หลักอธิปไตยในสังคมไทย

จากการศึกษาเกี่ยวกับหลักอธิปไตยของไทย อำนาจอธิปไตยไม่ใช่ของประชาชน แต่เป็นของ “ชาติ” ซึ่ง “ชาติ” เป็นสิ่งที่สมมติขึ้นมา ชาติเกิดจากการรวมกันของพลเมืองทุกคน ซึ่งถ้าแยกเป็นคนแต่ละคนแล้วจะไม่มีเลย แต่ถ้ารวมกันทุกคนแล้ว ย่อมเป็น “ชาติ” ซึ่งเป็นทุกสิ่งทุกอย่าง โดยมี ชีเอเยส์ ชาวฝรั่งเศส ผู้เสนอทฤษฎีว่าด้วยอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติที่เห็นว่า เจตนารมณ์ของชาติจะแสดงออกได้ก็แต่โดยชาติ โดยผ่านผู้แทนของชาติ และผู้แทนที่ได้รับเลือกโดยประชาชนนั้น เมื่อได้รับเลือกแล้วไม่ใช่ผู้แทนของราษฎรที่เลือก แต่เป็นผู้แทนของชาติจึงเป็นอิสระ ไม่ถูกผูกมัดโดยสัญญาใด ๆ กับประชาชนผู้เลือก และมีอิสระที่จะทำแทนชาติได้เต็มที่และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้อำนาจนี้ แต่อยู่ในฐานะที่เป็นสมาชิกของชาติเท่านั้น และการถือทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ

หลายประเทศได้เกิดปัญหาขึ้นว่าจะใช้ทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนหรือเป็นของชาติ จึงมีการผสมผสานทั้งสองทฤษฎีเข้าด้วยกัน โดยปรากฏในลักษณะ เช่น “การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญในการให้ประชาชนได้แสดงสิทธิของความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย” หรือ “การออกเสียงเลือกตั้ง ทุกระดับ ทุกตำแหน่ง เป็นสิทธิของประชาชนไม่ใช่หน้าที่”

สำหรับประเทศไทยคงไม่ได้ยึดทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งตายตัว หากแต่ผสมผสานทั้งสองทฤษฎีเข้าด้วยกัน ดังจะเห็นได้จาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓ บัญญัติว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” หรือ “การออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา เป็นหน้าที่ดั่งที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๘ วรรคแรก บัญญัติว่า “บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง” เป็นต้น (มานิตย์ จุมปา, 2543 : 18)

สรุป

อำนาจอธิปไตย คือ อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ รัฐหนึ่งจะต้องมีอำนาจสูงสุด นักกฎหมายโรมันและนักปราชญ์ในสมัยกลางได้กล่าวว่ารัฐหนึ่งจะต้องมีอำนาจสมบูรณ์ โดยอำนาจอธิปไตยมีลักษณะสำคัญคือมีความเด็ดขาดเป็นการทั่วไปถาวรและแบ่งแยกไม่ได้ หมายความว่า อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจสูงสุดในรัฐเป็นอำนาจสมบูรณ์เบ็ดเสร็จเด็ดขาดครอบคลุมทั่วไปในรัฐอยู่เหนือทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าเป็นบุคคล กลุ่มคน องค์การหรือดินแดน อำนาจอธิปไตยมีความคงทนถาวรถ้าเสื่อมสลายหรือหมดไปเท่ากับหมดความเป็นรัฐไปด้วยและไม่สามารถแบ่งแยกได้เพราะการแบ่งแยกอำนาจอธิปไตยคือการแยกรัฐหรือแยกประเทศ

หลายประเทศได้เกิดปัญหาขึ้นว่าจะใช้ทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนหรือเป็นของชาติ จึงมีการผสมผสานทั้งสองทฤษฎีเข้าด้วยกัน สำหรับประเทศไทยคงไม่ได้ยึดทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งตายตัว หากแต่ผสมผสานทั้งสองทฤษฎีเข้าด้วยกันดังจะเห็นได้จาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓ บัญญัติว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

แนวคิดเรื่องอำนาจอธิปไตย ที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ในอาธิปไตยสูตร โปรดพิจารณาว่า ถ้าคนไทยทุกคนนำอำนาจหลักอธิปไตย 3 มาใช้เป็นหลักการครองตน และครองคนมาใช้ เชื่อว่าบ้านเมืองของเราจะเจริญมั่นคงให้ความร่มเย็นเป็นสุขทั่วหล้า ชาวประชาก็ผาสุก ไม่ต้องเรียกร้องจากใคร เพราะทุกคนนั่นเองเป็นผู้มีส่วนสร้างประชาธิปไตย

เอกสารอ้างอิง

- ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร. (2548). *รัฐศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2540). *ทฤษฎีทางการเมืองของพระพุทธศาสนา*. กรุงเทพมหานคร: สามัคคีสาส์น.
- พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่ม ๒๐. (2539). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2544). *ธรรมนูญชีวิต*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มานิตย์ จุมปา. (2543). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ความรู้เบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์นิติธรรม.
- สุพจน์ บุญวิเศษ. (2537). *หลักรัฐศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม.ที.เพรส.
- อานนท์ อาภาภิรม. (2545). *รัฐศาสตร์เบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.